

socialle Spørgsmaal er der for saa vidt ingen Modsætning mellem de Herrer og mig eller os — jeg tror, jeg i det Stykke kan tale paa min Gruppens Vegne, ligesom, haaber jeg, i hele det Foredrag, jeg agter at holde —, men der er den Forskel, at alle vi andre, i Modsætning til Socialdemokraterne og de Radikale, mene, at Statens Hovedopgaver ere at værgе sig udadtil og opretholde Ret og Orden indadtil, at det er disse, som først skulle løses, og at man ikke kan tale, som man gør ved alle Lejligheder, saaledes, at først skulle vi skaffe Penge til sociale Formaal og lade Forsvaret ligge, hvis vi ikke kunne faa Penge tilovers dertil. Det er en Anskuelse, jeg bestemt modsiger.

Det, at man i de senere Aar alt for meget har kastet sig over saadanne Opgaver, som ikke ere Statsopgaver, men som man har plejet at pynte med Navnet „produktive Foretagender“, er, naar det kommer til Stykket, som vist alle nu kunne se, i Virkeligheden Hovedaarsagen til den daarlige Status, vi sidde i. Det har været i en god Mening, men det skyldes Uklarhed, at man ved næsten ethvert Lovforslag, som er blevet forelagt, har opstillet den Maalestok: Er det noget produktivt, er det godt, er det ikke produktivt, er det daarligt. Forsvarsudgifterne og Militærudgifterne bleve fordømte fra mange Sider, netop fordi de ikke vare produktive — det kan man strides om, jeg skal lade den Side af Sagen ligge —, men jeg vil sige, at netop det, at Staten har indladt sig alt for meget paa produktive Foretagender, Foretagender, som i bogstavelig Forstand kunde forrente deres Kapital og maaske bringe Udbytte, er Hovedaarsagen til, at vi sidde i det, som vi gøre.

Dette fører mig fra de Bemærkninger, jeg gjorde til det ærede Medlem, over til det Emne fra Finansloven, som jeg et Øjeblik vil opholde mig ved, nemlig Statens Erhvervsvirksomhed. Det er saadan — deri giver jeg det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. T. Nielsen) Ret —, at der er sket betydelige Fremskridt paa denne Finanslov fra de tidligere. Det ærede Medlem opstillede den Grundsetning, som jeg fuldt ud slutter mig til, at alle Virksomheder af denne Art, som Staten driver, skulle drives forretningsmæssigt og saaledes, at de give en passende Rente eller en rimelig Rente, hvordan det nu var, det ærede Medlem udtrykte sig. Og naar man opstiller dem og driver dem forretningsmæssigt, maa man indføre Afskrivning deri for at bringe det hele i forretningsmæssigt

Stand. Det er betydelige Fremskridt, som ere indførte paa Finansloven paa disse Omraader, men jeg tror ikke, de Fremskridt ere tilstrækkelige. Man har paa flere Omraader aabenbart været for ængstelig eller for skaanson med sine Afskrivninger, og da man nu har skaaret saa dybt til Bunds, har været saa radikal i Sparekommissionen paa saa mange Omraader og i Regeringen, naar den fulgte Sparekommissionen, var det heldigt, om Regeringen havde fulgt Kommissionen i endnu højere Grad paa dette Omraade, end den har gjort, og om maaske paa visse Punkter Kommissionen havde været noget mere radikal, end den har været paa disse Omraader.

Naar jeg kort skal gennemgaa disse Statserhvervsvirksomheder, som findes paa § 2 i den nuværende Finanslov, møder jeg først Statsbanerne, som vi have talt saa meget om i Fjor, og som jeg ikke nu skal tale meget om. Jeg vil kun, naar der for Statsbanernes Vedkommende opføres et Overskud paa noget over 3,300,000 Kr., for det første gøre opmærksom paa, hvad baade den højtærede Finansminister og det ærede Medlem for Horsens Landkreds have gjort opmærksom paa, at dette Overskud kun er $1\frac{1}{4}$ eller ikke en Gang $1\frac{1}{4}$ Procent af Anlægskapitalen. Vi staa altsaa ikke brillant paa Statsbanerne. Det er vel sandsynligt, at Staten selv maa betale i alt Fald $3\frac{1}{4}$ Procents Rente af Anlægskapitalen, saa at der altsaa med det her budgetterede mangler 2 Procents Rente af Anlægskapitalen eller $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr. i Rente. Et saadant Hul er der endnu til Stede, saa meget mangler der, for at man skal kunne sige, at Statens Virksomhed som Jernbane-entreprenør faar forrentet den Kapital, som er anbragt deri. Og saa kommer dertil, at det Overskud, som jeg her nævner, er kun fremkommet derved, at man kun afskriver 1 Procent paa Statsbanernes Kapital. Afskriver man, som jeg tror, det er rimeligt, 2 Procent, vil der yderligere være $2\frac{3}{4}$ Mill. Kr. at føje til Hullet. Altsaa, efter min Postering i alt Fald er det endnu saadan, at Statsbanerne, hvis vi regne, at de burde forrente den Kapital, der er anbragt i dem, give et Tab paa over 8 Mill. Kr.; det er et Offer paa over 8 Mill. Kr., som vi paa denne Finanslov maa bringe i Form af Rente af den Gæld, der er optaget for at holde Statsbanedriften i Gang.

Naar jeg siger, at 1 pCt. er for lidt i Afskrivning, tror jeg, jeg vil faa Medhold hos de fleste. Jeg har forhørt mig lidt hos praktiske Folk, som kende mere til det, end jeg har haft Lejlighed til personlig at